

ACCIDENTELE MUNCII ȘI ASIGURAREA LUCRĂTORILOR

DE

ȘTEFAN MATEESCU

INGINER

(Urmare la pag. 217)

Situațiunea lucrătorului în România. În vechime găsim foarte puține urme care să dovedească vreo încercare de protecțiune a claselor muncitoare în țările române; singurele elemente ce merită a fi citate sunt cele ce găsim în organizarea breslelor de meseriași și neguțători; aceste bresle erau asociațiuni ale patroanelor și lucrătorilor, și erau speciale fiecărei meserii; ele erau instituite în virtutea unor hrisoave prin cari autoritatea domnească le acorda o serie de drepturi, avînd de scop pe de o parte protecțiunea muncii naționale în contra concurenței lucrătorilor streini, pe de altă parte protecțiunea mărfurilor fabricate în țară în contra mărfurilor streine.

Cele mai vechi hrisoave cunoscute sunt cele dela Petru Rareș (începutul veacului al 16-a); totuși în ele se pomenește de drepturi date breslelor de domniile anterioare, astfel că este probabil că breslele să fi existat încă din veacul al 15-a.

Interesantă este organizația breslelor: pe de o parte pentru privilegiul ce li se acorda de a fi scoase de sub administrațiunea și tribunalele civile, pe de altă parte pentru reducerile de biruri ce se acordau membrilor lor.

Cu deosebire în ce privește ajutorarea lucrătorilor cităm obligațiunea progribacilor (ciocililor) din Roman de a îngropa pe săraci, și mai virtos pe cei streini și nemernici, precum și dispozițiunea din catastivul dat în 1873 de Alexandru Constantin W. domnul Moldovei breslei neguțătorilor din Iași; acest catastiv prevede pentru diferite greșeli gloabe (amenzi), din cari jumătate reveneau de drept starostelui iar jumătate se puneau la cutia breslei, «și din «banii ce se vor stringe la cutie să aibă a se ajuta pe cei coprinși

•

«de nevoie și sărăcie, dîndu-li-se pe cît se va găsi cu cale de sta-
«roste și frunțași, însă prin știrea breslei». ¹⁾)

Din aceste indicii, de și slabe, se poate deduce că în princi-
piile generale ale organizării breslelor era și azistența membrilor
bolnavi și săraci.

Pînă la începutul secolului al 19-a drepturile breslelor merg
crescînd, ele ajung să ia sub jurisdicțiunea lor exclusivă pe membrii
lor înlăturînd cu totul administrația și tribunalele civile.

Regulamentul organic tinzînd să micșoreze privilegiile bresle-
lor (art. 61) le ușurează în acelaș timp de multe din îndatoririle
lor; cu deosebire ne interesează (la paragraful IX) desființarea taxei
de 2 parale ce cumpărătorul avea să plătească pe seama cutiei de
milostenie a breslelor. Pe de altă parte Regulamentul organic, voind
a da mai multă libertate comerțului, reduce măsurile de protecțiune
contra mărfurilor streine și favorizează intrarea în țară a produse-
lor industriei țărilor vecine, contribuind astfel în mare parte la de-
căderea în care ajunsese mica industrie pe la mijlocul veacului al 19-a.

Tariful vamal autonom aplicat în 1887, complectat cu legea
pentru încurajarea industriei, au avut ca rezultat un curent de re-
generare a industriei naționale, care reînvie în ultimii 20 de ani,
pentru a ajunge să întrebuițeze azi peste 170.000 de brațe (vezi
proiectul de lege pentru organizarea meseriilor din Noembrie 1911
Tabela I).

Dacă însă toți s'au interesat de măsurile de luat pentru dez-
voltarea industriei, încercările pentru îndreptarea stărei lucrătorului
industrial au fost cît se poate de timide și lipsite cu totul de un
efect util.

În adevăr astăzi lucrătorul devenit infirm din cauza unui ac-
cident întîmplat în timpul lucrului, nu poate obține o despăgubire
decît prin judecată, dovedind că accidentul este datorit vinei pa-
tronului; este neînchipuit de mare numărul nenorociților care nu-și
pot dobîndi hrana, fiind schilodiți din cauza accidentelor de lucru,
precum și a văduvelor și orfanilor dați pradă mizeriei. Pe de o
parte accidentele multiple ce se întîmplă în fiecare an la mașinile
de treerat, unde întreținerea defectuoasă a locomobilelor și lipsa

1) Elementele relative la organizarea breslelor le-am luat din stu-
diul lui V. A. Ureche intitulat „din Istoria Breslelor“ și publicat în *Con-
vorbiri Literare*.

unui control sever ¹⁾ provoacă în fiecare vară nenumărate explozii cu urmări grave, pe de altă parte industria petrolului, și cu deosebire sistemul de exploatare prin puțuri de mină, a căror conducere e lăsată în mina unor oameni inculți și neprevăzători, fac în fiecare an sute de victime, de soarta cărora nu se mai interesează nici patronul în serviciul căruia s'a întâmplat accidentul, nici administrațiunea. Apoi binalele de construcțiune, exploatarile forestiere, întreprinderile de transport și încărcare și atâtea alte exploatari periculoase, fără control din partea administrațiunii și fără nici o răspundere pentru patronul neprevăzător.

Pînă acum nu s'a făcut o statistică a accidentelor, cari în fiecare an lasă în mizerie sute de ființe omenești; în o broșură intitulată «Reglementarea muncii» publicată de d-l *Chr. D. Stăncovici* în 1901, d-sa în perioada de la 3 Octombrie la 12 Noembrie 1901 citează după jurnale 9 accidente grave. D-sa deduce că «legiuitorii «noștrii au o datorie de împlinit, față cu numeroasele accidente ale «muncii și a nepăsării multor industriași față cu lucrătorii lor, cari «devin infirmi, sau cari mor lăsînd în mizerie familiile lor».

În anul 1903 am avut curiozitatea a urmări registrele spitalului din Cîmpina și am găsit în curs de un an 72 cazuri de lucrători internați pentru răni provenite în cursul lucrului; dacă adăugăm rănile mai ușoare cari nu au necesitat internarea în spital de și au provocat o incapacitate de lucru, precum și numărul victimelor ce și-au găsit moartea imediată prin faptul accidentelor, putem admite un total de 150 accidente de lucru grave în regiunea Cîmpinei; avem ast fel pentru cei 3000 lucrători întrebuințați la această epocă în această regiune, o proporție anuală de accidente de 5 ‰, adică de 5 ori proporția accidentelor în industriile cele mai periculoase din Germania.

Ca și în alte țări, societățile mari industriale, fie din interes pentru lucrătorii lor, fie pentru a evita despăgubirile considerabile pe cari ar avea a le suporta în urma proceselor de despăgubiri, au recurs la asigurarea lucrătorilor lor în contra accidentelor de lucru; de asemenea parte din instituțiunile publice ca Direcția Generală a Căilor ferate și Direcția Generală a Regiei Monopolurilor,

1) Prin legea relativă la măsurile de siguranță pentru cazane etc., votată în 1910, introducîndu-se o verificare periodică a tuturor cazanelor, atît fixe cît și mobile, s'a reușit a se reduce în mare parte numărul accidentelor provenite din exploziuni la mașinile agricole și la mori.

au înființat case de ajutor pentru lucrătorii lor ; mai mult de cît atît, guvernele ce s'au succedat în ultimul timp au făcut cîte-va încercări de protecțiune a lucrătorului împotriva riscurilor muncii.

În paginile ce urmează voi expune desvoltarea ce au luat încercările făcute în aceste 3 direcțiuni și pînă la ce punct ele au dat rezultate salutare pentru cei interesați.

Voi termina acest studiu cu o expunere a soluțiunii date acestei chestiuni prin legea votată în Decembre trecut de Corpurile Le-giuitoare, lege care urmează a fi pusă în aplicare în Aprilie 1912.

A. *Societățile de asigurare.* De cîți-va ani încoace societățile de asigurare au organizat secții speciale pentru asigurarea în contra accidentelor ; la aceasta au fost conduse în urma constatărei ma-relui număr de accidente întîmplate în industrie și ar fi fost logic ca această inițiativă să îndemne pe patronii de industrie să-și asi-gure tot personalul, pentru a evita despăgubirile însemnate la cari i'ar obliga judecata. Din nenorocire, în majoritatea lor patronii nu au înțeles avantajul ce prezintă pentru ei posibilitatea ce li se ofe-rea de a-și asigura lucrătorii ; numai un mic număr de întreprin-deri mari industriale, societățile de petrol și cîte-va fabrici mari au profitat de această înlesnire și și-au asigurat personalul, dar cea mai mare parte din patroni nu au făcut-o, ast-fel că pe de o parte rămîn încă expuși la riscul unor despăgubiri importante, iar pe de altă parte lucrătorii lor perd și ei avantajul unei despă-gubiri imediate și fără judecată.

Sunt totuși unele întreprinderi industriale, cari au înțeles atît de bine interesul de a se asigura în contra accidentelor în cît au mers mai departe și au înființat din propria lor inițiativă case de ajutor, fonduri pentru căutarea sănătăței, cantine și cooperative, au con-struit locuințe eftine pentru lucrători, constituindu-și pentru aceste scopuri fonduri speciale cu contribuțiune mixtă (patron și lucrător). Ca exemplu trebuie să cităm raportul elogios făcut de inspectorul industrial Inginer *Penescu Kertsch* asupra fabricelor de postav din Azuga cu ocaziunea anchetei industriale din anul 1909.

B. *Casele de ajutor.* Cea mai importantă casă de ajutor, care poate fi luată ca model de organizare, este :

1. *Casa de ajutor a căilor ferate.* A fost înființată în anul 1889 ca o complectare a aplicărei articolului 37 din legea pentru exploa-tarea căilor ferate. Această casă a fost încă de la înființarea ei in-

dependentă de casa de pensii a aceleiași administrațiuni și cind casa de pensii a fost încorporată la Casa generală de pensii a Statului, fondul casei de ajutor a rămas neatins.

Are dreptul și obligațiunea a fi membru al casei ori ce impiecat inferior primind o retribuțiune mensuală mai mică de 100 lei, precum și toți lucrătorii și servitorii cari primesc un salariu mai mare de 20 lei pe lună. Impiegații și lucrătorii permanenți trebuie să dovedească că au împlinit 17 ani și că sunt de constituție sănătoasă.

Resurse. Regulamentul pentru înființarea casei prevedea următoarele contribuțiuni:

1) Reținere de 6% asupra tuturor salariilor fixe ale membrilor casei.

2) O subvențiune anuală de 2% asupra sumei totale a apunamentelor personalului căilor ferate făcînd parte din casa de ajutor (art. 37 al legii de exploatare din 17 Martie 1883).

3. Amenzile incasate de la participanții la casă.

4) Donațiuni și legături eventuale.

Subvențiunea de sub No. 2 a fost suprimată prin legea din 8 Aprilie 1900; s'a revenit însă asupra acestei suprimări prin bugetul anului 1906-1907 în care s'a prevăzut o subvenție fixă de 250000 lei care s'a menținut în bugetele următoare.

Ajutoare. Casa acordă ajutoare membrilor săi pentru boale și accidente, de asemenea pentru înmormîntare și pentru îngrijirea soțiilor în cazuri de naștere.

Lucrătorii bolnavi sunt căutați de medicii casei la domiciliu, medicamentele se acordă de casă în mod gratuit; dacă eventual bolnavul are nevoie a fi internat într'un spital, toate sarcinile sunt suportate de casa de ajutor.

Cînd boala se prelungește mai mult de trei zile, casa acordă bolnavului ce este căutat acasă un ajutor egal cu jumătate din salariu în primele 6 luni și cu o pătrime în cele trei ce urmează. Dela a 9-a lună pînă la a 12-a participantul are drept numai la ajutorul medical; după 12 luni și acest ajutor încetează.

Bolnavului trimis la spital i se dă un ajutor de 50 bani pe zi cînd e neînsurat; dacă e însurat soția și copiii săi primesc un ajutor zilnic egal cu o treime din salariu.

Ajutorul pentru înmormîntare constă în o sumă fixă de 100

lei, iar pentru moartea soției sau unui copil se acordă, respectiv 50 și 30 lei.

În caz de facere a soției unui participant, casa acordă un ajutor care constă sau în asistența moașei administrației sau într'o sumă de 25 lei.

În caz de rănire prin accident, când acesta nu este urmare a unei neglijențe sau imprudențe vădite și bine constatate a victimei, se acordă atât ajutorul medical cit și un ajutor bănesc egal cu jumătate din salariu pînă la completa însănătoșire, ori care ar fi durata incapacității de lucru.

Casa acordă pensuni participantului casei, care după cel puțin 10 ani de participare a devenit infirm, precum și participantului incapabil de a lucra în urma unui accident ce nu este imputabil neglijenței sau imprudenței sale vădite.

Cuantumul acestor pensuni variază între un minimum de 30% și un maximum de 70% din salariul mediu al ultimilor 3 ani de participare. Pensunile acordate sunt reversibile asupra văduvelor și orfanilor în anumite proporțiuni (Statutele casei de ajutor și răspunsul Direcțiunii Generale a C. F. R. la chestionarul Congresului al 4-a de căi ferate din Petersburg 1892).

Situațiunea financiară a Casei. Înființată în anul 1889, casa de ajutor dispunea la 31 Martie 1910, de un capital de lei 12.346.157,79 și plătitese ajutoare și pensuni în valoare de lei 1.081.679,11 în cursul ultimului an încheiat (1909 1910).

Această situațiune pare a fi excelentă ; considerînd starea actuală, sarcinile ce are a suporta casa sunt acoperite de veniturile ordinare, în cari se cuprinde și dobînda sumelor capitalizate. Studînd însă chestiunea mai de aproape, trebuie să considerăm că suntem abia în al 21-a an al funcționării casei, că instituțiunea nu a ajuns încă în faza normală a dezvoltării sale, și anume că dacă e natural ca cotizațiunile membrilor să crească foarte puțin prin faptul că administrația C. F. R. e o administrație vechi care se află deja de mult în stadiul regulat al mersului său, în schimb casa de ajutor fiind încă în faza de dezvoltare, sarcinile ei financiare cresc în mod continuu și vor crește încă oarecare timp.

Pentru a se înțelege mai bine aceasta, e suficient a se examina tabloul de pe pagina următoare, care rezumează activitatea casei de ajutor dela înființarea ei pînă la 31 Martie 1910.

Acest tablou dovedește imediat cele arătate; în adevăr, pe cînd suma totală a cotizațiilor anuale crește abia dela 406.506 lei în 1890 la 813.641 în 1909/1910 adică cu 100%, în schimb sarcinile ce are a suporta casa pentru acordarea de ajutoare și pensuni crește dela 103.178 lei în 1890 la 1.081.679 lei în 1909/1910 adică în acelaș interval de timp cu 950%.

Din această observațiune deduc că inspecțiunea bilanțurilor de pînă acum nu rezolvă încă problema dacă resursele casei sunt suficiente pentru ași asigura mersul în viitor. Ca urmare logică cred că legea din 8 Aprilie 1900, care suprima subvențiunea ce Direcțiunea plătea casei în virtutea legii de exploatare, a fost prematură și nejustificată; prematură pentru că instituțiunea nu ajunsese încă în stadiul normal al activității sale, și nejustificată pentru că subvențiunea de 2% asupra salariilor fusese introdusă în regulamentul casei ca o aplicare a legii de exploatare (art. 37); acest articol recunoștea deci ca just principiul că administrația trebuie să contribuie și ea la ajutorarea lucrătorilor bolnavi sau infirmi prin faptul lucrului, ast-fel că, admitînd chiar că s'ar fi dovedit în 1910 posibilitatea de a reduce veniturile casei de ajutor, această reducere ar fi trebuit repartizată proporțional asupra subvențiunii și reținerilor, iar nu să se obție prin suprimarea completă a subvențiunii. Reînființarea acesteia prin înscrierea în buget a sumei de 250.000 lei a fost deci o măsură dreaptă și ar fi mai echitabilă dacă s'ar fixa pe viitor proporțională cu suma anuală a cotizațiunilor membrilor.

Trebue să recunoaștem aci că administrația C. F. R. a fost cea d'întii din țară, care s'a îngrijit de soarta lucrătorilor bolnavi și infirmi și care a rezolvat chestiunea într'un mod practic. Ca în ori-ce instituție funcționînd la început, organizarea casei de ajutor are oare-cari lacune; totuși în funcționarea ei a alinat nenumărate suferințe și a ușurat multe mizerii; de și are o viață numai de 21 ani, a ajuns să dispue de un capital însemnat grație căruia a putut da în ultimul an ajutoare în sumă de 1.081.679 lei.

2. *Casa de ajutor a Regiei Monopolurilor Statului.* Regia Monopolurilor Statului, urmînd exemplul dat de Direcțiunea Căilor Ferate, a întreprins în anul 1897 organizarea unor case de ajutor pentru personalul stabilimentelor sale; s'a înființat mai întii în 1897 cite o casă de ajutor la Manufacturile de tutun București și Iași și la fabrica de chibrituri de la Filaret; toate aceste case au fost contopite în anul 1907 în o casă generală de ajutoare și pensuni în-

ființată pe baza regulamentului publicat în «Monitorul Oficial» din 8 August 1907.

După acest regulament casa e înființată cu scopul de a acorda ajutoare de boală, naștere și înmormintare, de a acorda pensuni pentru bătrânețe și infirmități dobândite din cauza serviciului, de a înființa leagăne și grădini de copii, case de consumație și cantine.

Resursele casei constau din o reținere de 2—5 % din salariile lucrătorilor, din o subvenție a Administrației Regiei egală cu însoitul reținerilor, din amenziile lucrătorilor, din dobânzile sumelor capitalizate și din produsul instituțiilor de consumație înființate din acest capital.

Pensiunile de bătrânețe și invaliditate se transmit soției și copiilor după anumite proporțiuni; ele se plătesc lunar de casa stabilimentului unde a funcționat lucrătorul.

Ca rezultate obținute prin aplicarea acestui regulament dau următoarele extrase din lucrarea d-lui *Ion Tb. Alexandrescu* asupra instituțiilor patronale ale R. M. S :

a) La Manufactura Belvedere și Depositul Central, făceau parte din casă la 31 Martie 1909 un număr de 1681 membrii; casa a avut în cursul anului 908 909 un venit propriu de lei 33.366,05 (cotizații și amenzi) la care se adaugă lei 62.120,40 ca subvenție din partea Administrației. Totalul veniturilor se urcă astfel la lei 95.486,45 iar totalul cheltuelilor a fost de lei 56.802.

b) La Fabrica de chibrituri avem statistica operațiunilor pe exercițiul 1907 908 : Numărul participanților a fost de 466, totalul veniturilor de lei 11.140,97 al cheltuelilor de lei 12.765.

c) La Pulberăria Lăculețe au participat la 1 Aprilie, 1908 un număr de 74 lucrători, veniturile au fost de lei 3.050,23 cheltuelile de lei 2.595,20.

d) La Salina Slănic veniturile au fost de lei 9.086,20, cheltuelile de lei 11.114,05.

Pentru îndeplinirea dispozițiilor regulamentului casa a înființat pe lângă diferitele stabilimente ale acestei Administrațiuni case de economie, cantine, magazine de consum, leagăne și grădini de copii.

C. *Incerări de protecțiune a lucrătorilor în legislațiunea actuală.*
Prima încercare la noi în țară pentru o organizare de către stat a asigurării lucrătorilor a fost făcută în anul 1888 când d-l *P. P. Carp*, pe atunci Ministru al Industriei, concepe un proiect de lege pentru organizarea meseriilor în bresle, proiect care cuprindea

și înființarea unei case de ajutor pentru boale și înmormintare cu contribuțiune forțată din salariile lucrătorilor. Pentru motive a căror expunere nu-și are locul aci, nici acest proiect, nici acel întocmit de d-l N. Filipescu în 1900 nu au putut deveni legi.

În anul 1895 în 21 Aprilie se promulgă legea minelor, care prevede la titlul XXIII înființarea de case regionale de ajutor pentru boale, accidente și înmormintare (alimentate cu 3% din salariile lucrătorilor și din o contribuție egală a patronilor), iar la titlul XIX prevede înființarea unei case generale de pensuni, care urma să servească pensuni pentru invalidități rezultând din accidente, invaliditate de bătrînețe, și pensuni pentru văduvele și orfanii lucrătorilor; fondul acestei din urme case urma să fie format din o cotizație de 2% din leafa lucrătorilor și din o cotizație egală plătită de patroni. Casele de ajutor urmau să fie administrate sub controlul statului de cîte un consiliu compus din 2 delegați ai patronilor și 3 delegați ai lucrătorilor.

• Dispozițiunile legii minelor relative la înființarea acestor 2 feluri de case au rămas literă moartă, din cauză că legea nu prevedea nici înființarea organului administrativ, care să controleze crearea și înființarea lor, nici nu hotărăște sancțiuni suficiente pentru neîndeplinirea obligațiunilor enunțate de ea.

Dorința legiuitorului român de a înființa instituțiuni de prevedere socială se manifestează din nou, de astădată cu oarecare efect util, în legea din 1902 a d-lui B. Missir pentru organizarea meseriilor, lege care a fost pînă acum în vigoare.

Din această lege ne interesează art. 56 după care corporațiunile sunt datoare ca potrivit mijloacelor de cari ar dispune să înființeze case de asigurări, sau să asigure pe membrii corporațiilor la societăți de asigurare contra boalelor, accidentelor, infirmităților și cazurilor de moarte.

Din cauză însă că mecanismul organizării corporațiilor, și în special modul de percepere al cotizațiilor membrilor erau defectuoase, rezultatele date de dispozițiunile acestei legi în ce privește asigurările meseriașilor au fost foarte puțin mulțumitoare; din statisticile făcute de Ministerul de Industrie rezultă că în anul 1907—1908 din 95.630 meseriași membrii ai corporațiilor nu au contribuit decît o proporție de 18,50% iar în anul 1910—1911 s'a ajuns la proporția de 25%, obținîndu-se o încasare totală de lei 800.000 față de

suma de peste două milioane cit s'ar fi obținut dacă încasările s'ar fi putut face regulat. Ceva mai mult, modul de organizare al corporațiilor actuale face ca cea mai mare parte din aceste venituri să fie absorbite de administrația lor; astfel din tablourile întocmite cu ocaziunea anchetei industriale din anul 1907, rezultă că din veniturile realizate de totalul corporațiilor din țară din contribuțiunile dela membrii, abia un procent de 23,49% se întrebuințează pentru ajutoare, 15,40% se consemnează în depuneri și 61,37% se cheltuiește pentru întreținerea și administrația corporațiilor. ¹⁾

Rezultatele puțin mulțumitoare pe cari le-a dat aplicarea legii din 1902 în această direcțiune, au avut ca efect o tendință generală a parlamentelor noastre în favoarea asigurării clasei lucrătorilor industriali, tendință ce s'a manifestat în mod timid în toate încercările de legiferare făcute în ultimul timp; astfel legea asupra asociațiilor votată în anul 1909 prevede la art. 3 înființarea de case de ajutor și de asigurare contra accidentelor și bătrâneții pentru toți funcționarii și lucrătorii județelor, comunelor și stabilimentelor publice, iar în proiectul de lege din 1910 al d-lui *M. Orleanu* pentru contractul de muncă și asigurarea muncitorilor găsim o întreagă organizare a asigurărilor contra boalei, accidentelor și bătrâneții; e de remarcat că în acest proiect de lege apare pentru întâia oară la noi (art. 34) principiul riscului industrial cu contribuțiune exclusivă a patronului la asigurările pentru accidente de muncă.

Experiența dobândită cu încercările făcute pînă acum a servit a dovedi că nu este posibil a se realiza un rezultat satisfăcător în această direcțiune, de cit adoptîndu-se obligațiunea asigurării și înființîndu se o instituțiune specială a cărei misiune să fie organizarea și controlul asigurărilor muncitorești precum și controlul asociațiilor libere de ajutor mutual; astfel s'a născut ideia «Casei Centrale a meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești» înființată prin legea prezentată de actualul ministru de industrie d l *D. S. Nenițescu*, care urmează a fi pusă în aplicare la 1 Aprilie 1912.

D. Legea meseriilor din 1911. Nu vom cerceta din această lege de cit capitolul III relativ la asigurarea contra accidentelor, întru cit acest capitol e singurul care întereesează studiul nostru.

a) Principiul asigurării. S'a admis principiul riscului industrial;

1) Ancheta din 1909 cu privire la meseriași și la aplicarea legii pentru organizarea meseriilor. Introducere de *A. V. Gîdei* Șeful serviciului meseriilor.

în acest scop se institue din oficiu de către Casa Centrală o asociație generală a patronilor de industrie numită «Asociația patronală» la care toți patronii sunt obligați a participa, în scop de a asigura pe lucrătorii din industrie contra riscurilor de accidente și care (art. 48) plătește toate despăgubirile și rentele ce se vor servi lucrătorilor sau familiilor lor pe urma accidentelor, exceptându-se numai cazul când accidentul a fost provocat cu rea voință de asigurat; în această împrejurare cazul lui e supus cercetării Case Centrale.

b) Sistemul financiar e cel al repartițiunii, după care asociația patronală va trebui să realizeze în fie-care an dela membrii ei capitalul de care va avea nevoie în cursul unui an pentru acoperirea sarcinilor ce are de suportat; ea e obligată să socotească în această contribuție sumele necesare constituirei în timp de 21 de ani a unui fond de rezervă, care după acest termen să servească la menținerea contribuției anuale la un nivel constant.

S'a făcut o excepțiune pentru industriile cu caracter sporadic, cari nu puteau fi supuse aceluiaș sistem întru cît prin desființarea lor ar fi lăsat în sarcina asociației patronale un mare număr de pensionari; acestor industrii li se va aplica sistemul austriac, adică obligațiunea plății capitalului constitutiv al rentei de servit.

c) Constituțiunea asociațiunii patronale, perceperea cotizațiilor, fixarea cuantumului lor, administrarea fondurilor, acordarea despăgubirilor și pensiunilor și în genere întreg controlul aplicării legii, este dat în seama «Casei centrale a asigurarilor». În chipul acesta nici o centimă din fondul asociației patronale nu va fi rătăcită de la scopul ei, și se va înlătura situația de azi, în care majoritatea fondurilor e înghițită de administrarea corporațiilor.

d) Despăgubirile și rentele de acordat victimelor accidentelor sunt stabilite precum urmează:

Art. 141. Toți lucrătorii și muncitorii întrebuințați în întreprinderile și exploatările arătate mai sus (enumerarea industriilor supuse legii) au drept, în caz de rănire prin accident de muncă la următoarele ajutoare:

Rănitul, membru într'o corporație, încetează de a mai fi în căutarea casei de boală și are dreptul, după două săptămîni de la accident, la căutarea medicală, medicamente și accesoriile medicale, precum cîrje, bandaj etc., și la o rentă pentru durata invalidității, de la casa asociației patronale pentru asigurare în contra accidentelor.

Dacă însă lucrătorul nu este membru al unei corporații, ajutoarele de mai sus i se dau din prima zi a accidentului de către patron, iar după 2 săptămâni de către Casa Asociației patronale pentru asigurarea contra accidentelor.

Art. 142. Renta pentru invaliditate totală este de $\frac{2}{3}$ din salariu; iar pentru invaliditate parțială se reduce în proporție de Casa Centrală.

Art. 143. Dacă invalidul total are trebuință de îngrijirea permanentă a altei persoane, renta poate fi ridicată pînă la întregul salariu.

Art. 144. Renta se socotește după salariul zilnic mijlociu pe care rănitul l'a avut în ultimul an, socotind anul a trei sute de zile lucrătoare.

Dacă salariul trece de 5 lei pe zi, atunci renta de invaliditate totală și cea parțială se va socoti pînă la 5 lei pe zi din salariul întreg; iar pentru prisosul peste 5 lei se va socoti renta de invaliditate numai la o treime din acest prisos.

Art. 145. În caz de moarte prin accidente se dă :

1) Cheltueli de înmormintare de una sută lei.

2) Văduvei fără copii a cincea parte din salariul mijlociu al soțului, pînă la moarte sau remărițiș și pentru fie-care copil pînă la vîrsta de 16 ani încă cîte $\frac{1}{6}$ din salariu pe an.

Însă toate aceste pensuni, unite la un loc, nu pot trece peste trei cincimi din salariul mijlociu al decedatului.

Art. 146. Copiii naturali primesc pensia de mai sus, în urma morții prin accident a mamei lor, dacă era lucrătoare asigurată.

Dacă femeia lucrătoare moare prin accident și soțul ei era mai de mult invalid, atunci acesta, ca și copiii, primește pensia prevăzută la art. 145.

Toate aceste rente nu pot fi nici cedate, nici urmărite.

Art. 147. Renta de $\frac{1}{3}$ din salariu se dă și ascendenților, cu preferință tatălui sau mamei înaintea bunicilor, dacă aceștia erau susținuți de decedat.

e) Conducerea Asociației patronale e încredințată unui consiliu de Administrație care e prezidat de președintele Casei Centrale (art. 150). Acest consiliu întocmește Statutele Asociației, stabilește tablourile de riscuri aferente felurilor industrii, modul de percepere

a cotizațiunilor, modul de constituire a fondului de rezervă, măsurile de evitare a accidentelor etc.

Administrarea casei patronale e încredințată Casei centrale și anume secției a 3-a care are o contabilitate deosebită în administrarea fondurilor.

f) *Sanctiuni*. Art. 157 --172 stabilește amenzi pentru ori ce încercare a patronilor de a se sustrage obligațiunilor lor în ce privește accidentele.

Acesta e mecanismul legii asigurărilor în ce privește accidentele de lucru ; e probabil ca aplicarea acestei legi să dovedească necesitatea unor modificări și complectări ; lucrul acesta e cît se poate de logic, fiind dovedit ca adevărat și chiar necesar pentru toate legile cu caracter social.

Realizarea reformei asigurărilor muncitorești, bazată pe experiența dobîndită în toate țările industriale, este primul pas în evoluțiunea unei importante revoluțiuni sociale ce este pe cale de a transforma lumea civilizată și care trebuia să aibă un ecou și la noi ; revoluțiunea aceasta tinde a face o schimbare complectă a organizării statului, care din o funcțiune pur politică cum era înainte, evoluează în sensul de a deveni o funcțiune mai mult economică.

Dreptul de intervenție al statului în conflictele sociale și economice nu mai e astăzi contestat aproape de nimeni ; la acest rezultat s'a ajuns însă după multe lupte și frămîntări : plecînd dela teoriile anarhice ale școalelor socialiste, cari tindeau a utiliza întreaga putere economică a societății în folosul unei singure clase, ideia intervenției statului a evoluat cu încetul pentru a ajunge la *teoria solidaristă* care unește azi majoritatea economiștilor și constituie temelia întregii legislațiuni uvriere. Principiile generale ale acestei teorii se pot reduce la două îndatoriri pentru stat: o misiune de poliție și una de tutelă (*Paul Pic. Opul citat*).

În virtutea dreptului de poliție statul e dator să intervie pentru a asigura jocul normal al principiului libertății muncii, iar în virtutea dreptului de tutelă trebuie să intervie în raporturile dintre patron și lucrător pentru a asigura acestuia integritatea salariului, a reglementa condițiunile muncii, a asigura pe lucrător contra riscului accidentelor, invalidității și bătrîneței

Întreaga legislație uvrieră trebuie să se bazeze pe aceste princi-

pii, căci : «*orice rău al individului, care e în același timp un rău social, este în mod legitim supus sancțiunii comune*». (L. Bourgeois. Musée Social 1902).

Pentru aceste motive și mai ales pentru faptul că noua lege a asigurărilor muncitorești definește în mod lămurit raporturile patronului cu lucrătorul industrial și prin aceasta înlătură eventualitatea multor conflicte, cred că această lege e bine venită și că trebuie primită cu bucurie de lumea industrială.

